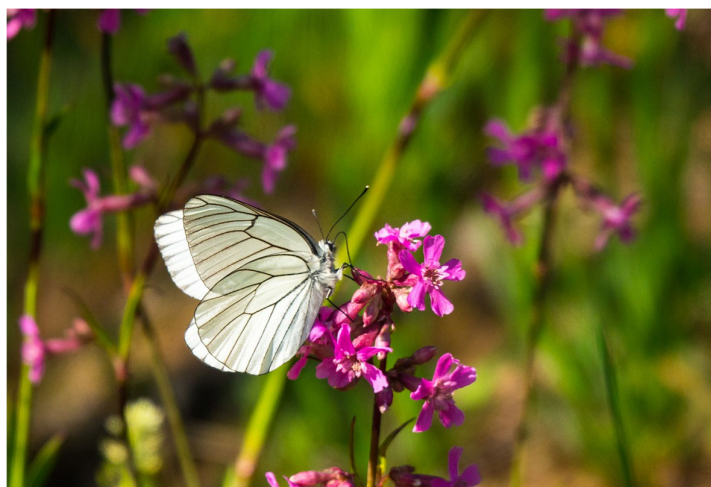

Kortlægning af beskyttede dagsommerfugle ved Natura 2000-område: Bygholm Ådal

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 11. marts 2021 | 22

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Kategori: Rådgivningsnotat

Titel: Kortlægning af beskyttede dagsommerfugle ved Natura 2000-område: Bygholm Ådal

Forfatter: Jesper Erenskjold Moeslund
Institution: Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

Faglig kommentering: Jesper Bladt & Ole Roland Therkildsen
Kvalitetssikring, DCE: Jesper Reinholdt Fredshavn
Sproglig kvalitetssikring: Jesper Reinholdt Fredshavn

Ekstern kommentering: Notatet har ikke været til ekstern kommentering.

Rekvirent: Miljøstyrelsen

Bedes citeret: Moeslund, J.E. 2021. Kortlægning af beskyttede dagsommerfugle ved Natura 2000-område: Bygholm Ådal. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 5 s. – Fagligt notat nr. 2021|22
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2021/N2021_22.pdf

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse

Foto forside: Sortåret hvidvinge på tjærenellike. Kredit: Steffen Wachsmuth, Pixabay

Sideantal: 5

Miljøstyrelsen har bedt DCE screene Natura 2000-området "Bygholm Ådal" samt vandløbet ind til Bygholm sø og tilstødende naturområder for forekomst af fredede sommerfuglearter listet på bilag 1 i artsfredningsbekendtgørelsen (BEK nr. 257 af 14/02/2021).

DCE har baseret denne besvarelse på datasættet over kendte forekomster af rødlistede arter (dvs. arter henført til rødlistekategorierne RE, CR, EN, VU, NT eller DD), der indgår i Miljøstyrelsens biodiversitetskort, som udarbejdes af DCE. Dette datagrundlag rummer både ekspertindtegnede levesteder, som er sikre eller sandsynlige, og kvalitetssikrede observationer af rødlistede arter, herunder rødlistede sommerfugle. Datagrundlaget rummer data fra alle relevante og tilstrækkeligt kvalitetssikrede datakilder i Danmark, men kun forekomster fra de sidste 20 år af en vis geografisk præcision (100 m). Datagrundlaget er sandsynligvis ret mangelfuldt for mange arter, idet der ikke foregår en systematisk overvågning af rødlistede arter i Danmark, men der findes pt. ikke bedre data om rødlistede arters forekomster i Danmark. DCE har på baggrund af en gennemgang af datagrundlaget **ikke kendskab til yngleforekomster i Bygholm Ådal af fredede dagsommerfuglearter listet på ovennævnte bilag.**

Det betyder ikke nødvendigvis, at der ikke findes yngleforekomster af fredede dagsommerfugle i området, men hvis de gør, er de ikke registreret i nogle af de databaser, som datagrundlaget til Miljøstyrelsens biodiversitetskort er baseret på. Derfor har DCE udover ovenstående gennemgået området i trekanten, der afgrænses af Aarhus i nord, Herning i vest og Kolding i syd (og helt ud til kystlinjen mellem Aarhus og Kolding) for at se, om der i dette nærområde findes yngleforekomster eller observationer af fredede dagsommerfugle som har habitatkrav, der sandsynliggør at de findes i Bygholm Ådal, uden vi har viden om det. Til dette formål har DCE udover datagrundlaget til biodiversitetskortet, inddraget data fra den nationale artsportal arter.dk, som også rummer ikke-kvalitetssikrede og mindre præcise fund (større geografisk usikkerhed end datagrundlaget til biodiversitetskortet). Baseret på denne udvidede screening af nærområdet gennemgås – i det nedenstående – de arter som DCE ikke kan udelukke findes i Bygholm Ådal. Generelt findes der ikke en fyldestgørende oversigt over alle levesteder i området, idet nogle af de levesteder, der er relevante for sommerfuglene ikke nødvendigvis er Natura 2000-habitatnaturtyper, som dækkes af Natura 2000-handleplanen 2010–2015 for området (Horsens & Hedensted kommuner, 2012). Ydermere dækker handleplanen ikke hele det område, som ønskes belyst af denne besvarelse. De usikkerheder som denne mangel på habitatviden giver, fremhæves i nedenstående gennemgang.

Engblåfugl (*Cyaniris semiargus*): Arten forekommer i dag lokalt udbredt især i Midtjylland og Nordjylland. Dens metapopulationsområde går ind over Bygholm Ådal. Et metapopulationsområde er et større område, hvori arten har kendte yngleforekomster som udveksler individer med hinanden. Det metapopulationsområde DCE har kendskab til, omfatter store dele af Jylland, og rummer sandsynligvis ukendte yngleforekomster af arten. I nærområdet findes 31 observationer fra de seneste 20 år af arten på arter.dk, som både kan være ynglende individer eller bare tilfældige gæster. De fleste af disse observationer er fra 2010 til 2019. Arten lever i enge og på overdrev med blomstrende nektarplanter og bestande af især rødkløver og bugtet kløver – men også andre arter i ærteblomstfamilien, som er larvens værtsplanter. Eftersom rødkløver og bugtet kløver er meget almindelige plantearter i Danmark findes de utvivlsomt i Bygholm Ådal. Endvidere rummer ådalen egnede habitater

(nævnt ovenfor), og således er der en mulighed for at engblåfugl yngler her, uden at være registreret. Hvis man ønsker vished for om engblåfugl yngler i området, bør der laves en målrettet eftersøgning efter larver på især rødkløver og bugtet kløver.

Moseperlemorsommerfugl (*Boloria aquilonaris*): Arten har kendte yngleforekomster i nærområdet bl.a. ved Givskud, som ligger ca. 19 km fra Bygholm Ådal. Der findes 56 observationer af arten i nærområdet på arter.dk i perioden 2001–2021. Arten lever i fattigkær, højmoser, hængesækmoser og fugtige hedemoser med bestande af tranebær som er larvens værtsplante. I Natura 2000-området i ådalen findes der ikke sådanne habitater (Horsens og Hedensted kommuner, 2012), men det er uklart, hvorvidt de findes udenfor. Hvis de gør, er det muligt, at moseperlemorsommerfugl yngler i ådalen. For vished bør man forhøre sig hos kommunen om de har kendskab til forekomster af habitatet, og i så fald bør man målrettet eftersøge artens larve på tranebær.

Bølleblåfugl (*Agriades optilete*): Arten er kendt fra nærområdet, idet der er 10 observationer på arter.dk i perioden 2001–2021. Den nærmeste, kendte yngleforekomst er mellem Brande og Give. Artens levesteder minder meget om moseperlemorsommerfugls; fattigkær, højmoser, hængesækmoser og fugtige hedemoser med bestande af tranebær eller mosebølle som er larvens værtsplante. I Natura 2000-området i ådalen findes der ikke sådanne habitater (Horsens & Hedensted kommuner, 2012), men det er uklart, hvorvidt de findes udenfor. Hvis de gør, er det muligt, at bølleblåfugl yngler i ådalen. For vished bør man forhøre sig hos kommunen om de har kendskab til forekomster af habitatet, og i så fald bør man målrettet eftersøge artens larve på tranebær og mosebølle.

Sortåret hvidvinge (*Aporia crataegi*): Arten forekommer almindeligt og udbredt i store dele af Jylland. Den er kendt fra nærområdet i nyere tid, idet der er 88 observationer på arter.dk i perioden 2001–2021. Arten er forholdsvis almindelig i Midt- og Nordjylland, hvor den er tilknyttet tørre, tilgroede, lysåbne naturtyper, lysåbne skove og kratbevoksninger med bestande af larvens værtsplanter: tjørn og røn. Den slags habitater er ret almindelige i hele landet, men det er usikkert om de forekommer i Bygholm Ådal. Både tjørn og røn er meget almindelige i Danmark og findes utvivlsomt i Bygholm Ådal. Det er således sandsynligt, at der findes yngleforekomster af sortåret hvidvinge i Bygholm Ådal. For vished bør man forhøre sig hos kommunen om de har kendskab til tilstedeværelsen af ovenstående habitater, og hvis de har, bør artens larver målrettet eftersøges på tjørn og røn i området.

Der er, udover ovenstående, observeret brun pletvinge (*Melitaea athalia*), hvid admiral (*Limenitis camilla*), klitperlemorsommerfugl (*Argynnis niobe*) og gråbåndet bredpande (*Erynnis tages*) i nærområdet, men efter DCE's skøn, er det stærkt usandsynligt at de yngler i Bygholm Ådal: De kan næppe få deres habitatkrav opfyldt her, og de to sidstnævntes nærmeste, kendte yngleområder er så langt væk, at deres spredningsevne ikke kan opveje denne afstand. Pga. den ovenfor nævnte manglende viden om hvilke habitater, der findes i området, er dette skøn dog behæftet med nogen usikkerhed.

DCE gør opmærksom på at de gennemgåede arter varierer i spredningsevne og derfor har nogle arter lettere ved at sprede sig fra nærområdet til Bygholm Ådal end andre. DCE gør ydermere opmærksom på at store naturområder som Bygholm Ådal med rigelige forekomster af nektarplanter kan være vigtige fourageringsområder for mange sommerfugle, også de fredede, selvom

de ikke yngler i området. Ændringer i Bygholm Ådal kan således påvirke bestande i nærområdet.

Referencer

Horsens & Hedensted kommuner (2012). Natura 2000-handleplan 2010–2015, Bygholm Ådal. Natura 2000-område nr. 236. Habitatområde H236. 22 sider